

INSTANCYA.

Do Nayaśnieyszch Trzech Stánów Rzeczypospolitey za
ukrzywdzonym Prawem Publicznym, y dwiema Akademiá-
mi Krákovską y Zámoyšką, Przeciwno wznowionej Akáde-
mii Lwowskiej OO. JF. pokornie zanieśioná, Roku 1759.

OO Jezuići Miásta Lwowa, porożnych Proceśsách z Oycami Piara-
mi áżeby ná koniec ich fundacya we Lwowie choć náruże-
niem Práv dwoch Akadémii Krákovskiej y Zámoyskiej znieść mogli,
wykopuia blisko od stulat zmárty y zágrzebány Przywilej, niegdys sobie
u Nayaśnieyszego KROLA IANA KAZIMIERZA w czasie Rewolucyi Ko-
záckich na otwárcie Akadémii we Lwowie podobney iák Krákovská,
(ktora Szkoła pod bokiem niema) bez skutku Roku 1661. wyrobiony.

Popisuiąc się zaś ciż OO. Jezuići przed Sadem Káncierskim J. K. Mći
z Przywileiámi ekskluduiacemi Fundacye Piárskie, wiráćili oraz w Jndu-
ktę swoję y Przywilej Kázimierzowski ná pretendowaná wspomnioná
Akademiá Lwowská. A że Dekret Káncierski Roku 1759. między lámomi
OO. Jezuitámi y Piarami ferowany, czyni narratywę lub wzmiankę
o tymże Przywileiu Kázimierzowskim, OO. Jezuići ten cięń zrobili cia-
łem przed Májeřatem Nayaśnieyszego KROLA I. Mći P. N. M. szczęśliwie
nam pánujacego, y událi swoy Przywilej zá approbowány.

Tak tedy, záraiwszy stára publiczná prawdę, iákó przerzeczony
Przywilej záraz po urodzeniu swoim Roku 1661. był od Rzeczy-
pospolitey rániony, y ná dwoch Seymách Wálnych Protestacyami
Poselskimi tegoż Roku 1661. y R. 1662. w Grodách Warszawskim y
Krákovskim reklamowany, á przeto w Rzymie od ALEXANDRA VII.
PAPIEZA od Approbacyi odrzucony, takdalece: że po otrzymanym
Przywileju wzwyż pomienionym Akadémii we Lwowie 98. lat níkt nie-
widziat. Záraiwszy nádto, iákó wkrótce ná zábieżenie dalšym kłotniom
KROL MICHAŁ Przywileiem swoim pod Datá w Krákovie Dnia 29.
Listopádá Roku 1669. postanowił, áżeby Akademiá Zámoyška iákó nie-
odrodná od Krákovskiej sama jedná ná Ruři zostáwata: iákó teź y to,
že KROL AUGUST II. utrzymuiac Práva Akadémii Krákovskiej, wzno-
wionych náuk Fizycznych y Anátomicznych OO. Jezuitom Lwowskim
via facti postępujacym przez Diploma swoje, pod Datá w Krákovie Dnia
31. Mája R. 1706. wiecznemi czasy zábronit, y ikupowánia Kámiénie
ná ten koniec zakazał: Teraz wymogli sobie od J. K. Mći P. N. M. List
Instancyálny do Rzyku, y skrycie stoluiać się Bullę do pomienionego
Przywileju Kázimierzowskiego od OYCA S. terážnieyszego KLEMENSA
XIII. otrzymáli, y ná fundamencie takowym, nie pytać się o kons-
sens Wolnych Stánów Rzeczypospolitey, ani o przyzwoitá Admissę
do Archidiecezyi Lwowskiej, śmiało y bešpiecznie otwieraia sobie
we Lwowie Akademiá podobná iák Krákovská.

Dla tego obiedwie Akademié Krákovská y Zámoyška podaia
ninieysza Instancya do spráwiedliwego rozřadku Nayaśnieyszej Rze-
czypospolitey.

Czyli námiénionemi sposobámi Erekcya Akadémii Lwowskiej

ieřt

Druk Ad 6543

Wtorot

jest z krzywdą Prawa Publicznego, y przytłumieniem dwóch Akademii pod Protekcją całej Rzeczypospolitej zostających?

OO. Jezuici na utrzymanie pretendowanej Akademii we Lwowie odżywiają się z piacą Racyami.

Pierwsza Racya Jezuicka.

Ze miał Przywilej R. 1661. od *KROLA IANA KAZIMIERZA* na także Akademię sobie dany, y ten w Metryce Koronnej prawie cały wiek znajdował się, nic jednak prawnego przeciwko niemu nie działo się, albowiem ani publicznemu, ani prywatnemu Prawu jest szkodliwy.

Odpowiadając Akademii.

1. A gdzież wszystkim Dokumentom, złym y dobrym, ważnym, y nieważnym ma być miejsce do wiekowania, jeżeli nie w Aktach y Metrykach wiekuiących. W Metryce Koronnej prawie cały wiek był przywilej mowia OO. JJ. na Akademię Lwowską, a czemuż przez ten wiek pretendowanej Akademii we Lwowie nie otworzyli? ile że iak sami przyznają, nic się prawnego nie działo przeciwko Przywilejowi, nikt się nie sprzeciwiał, otwarcia nie tamował, nie zniósł Przywileju.

2. Alboż potrzebą prawniejszej drogi, iaką już był przerzeczony Przywilej na Erekcję Akademii Lwowskiej, w pierwiastkach swoich R. 1661. y 1662. y w dalszych latach umorzony, zniesiony? Gdy Rzeczpospolita Praw Stánowicielka, gdy Seymowi Posłowie in Officina Legum Práwodawcy iaką rzecz odrzuca, y za prawną nie uznają: gdy pierwszy Sędzia Kościoła Kátolickiego OCIEC S. czego nie przyimuie, y nie approbuie, tak przez siebie, iako przez Kongregację Kardynałów swoich, możnaż to nazwać nieprawnymi dziełami? a przecięż OO. JJ. przed temi Zwierzchnościami Naywyższemi approbacyi szukając Akademii swojej pretendowanej, z Przywilejem swoim krzatali się długo, y wszędzie iedyna reprobacya wygrali.

3. wszak OO. JJ. po otrzymanym Przywileju zaraz tegoż Roku 1661. dopraszali się o Seymową Approbacyą, iako ich własne Memoryały drukowane w Drukarniach to w Lwowskiej, w Elertowskiej w Warszawie wspomnionego R. 1661. wydane, y na Seymach 1661. y 1662. Posłom rozdane świadczą, w których oni osobliwie Uczniów swoich proszą, o Konstytucyą Approbującą Erekcji Akademii Lwowskiej po łacinie w te ich własne słowa:

Excerpt PP. Societatis JESU ab Illustissimis Ordinibus humillimè petunt,
z Memo " ut advertant quam ob causam Academia Cracoviensis eò tempore quò
rytu Oo " percubuit Erectio Academiae Leopoliensis, Jura sua & Privilegia à Re-
Iezuitow " publica confirmari velit, quid hisce Juribus suis Privilegijsq; prætendat. Si enim illis hoc prætendit, quòd rationibus contra Erectionem
na Seym " Academiae Leopoliensis editis conatur persuadere, videlicet vi suorum
podanego " Jurium & Privilegiorum solam tantum in Regno Poloniae debere esse
Roku 1661 " Universitatem Cracoviensem, nec posse aliam in aliqua ejusdem Regni Civitate excitari Universitatem, siq; in eo sensu vult sua Jura & Privilegia confirmari: Non patiatur Sapientissima Respublica talem interpretationem, quam nullo modo verba Privilegij significant ad confirmationem sibi obtrudi, nec libertatem suam, quam habet ad alias etiam Universitates in Regno Poloniae instituendas, ea confirmari one coarctet. Quinimo palam Respublica ostendat, se eam libertatem habere, approbando, & Comitiali Constitutione confirmando
" Erectionem Academiae Leopoliensis, non obstantibus Privilegijs & Jur-i

" Juribus Academiae Cracoviensis, quibus ea Erectio haud quidquam
 " derogat. Hanc brevem informationem Patres Societatis JESU Pro-
 " vinciae Polonae Illustissimis & Amplissimis Regni Ordinibus vene-
 " rabundè deferunt, & submissè petunt, ut in hac causa, quae ad uti-
 " litatem, consolationem & Gloriam Reipublicae refertur, benevolen-
 " tiam omnium experiantur, & Erektionis Academiae in Collegio Leo-
 " polienfi approbationem Constitutione Comitiali confirmatam obti-
 " neant. Praecipuè tamen suorum quondam Discipulorum opem implo-
 " rat Societas &c.

Z tej Instancyi OO. JJ. na Seymie R. 1661. podaney, nie pokazuieź
 się Praw dzieło, że sprawa między niemi y opponuiacemi się Aká-
 demikami Krákowskiemi była iuz przed Pania Praw Rzeczpospolita
 o Erekcya Akádemiy Lwowskiej promowowana? w konkluzyi Instancyi
 swoiey nie dopraszaliź się Jzbie Potelskiej z wzywaniem obrony Uczniow
 swoich o Konstytucya y approbowanie pretendowaney Akádemiy?
 J owizem nie tylko tegoż Seymu R. 1661. ale y drugiego, R. 1662. na powto-
 rzona Instancya OO. Jezuitow Rzeczpospolita roztrząsała pretensya na
 Akádemia Lwowska, zawsze iednak Stározytne Prawá Generalney
 Krolestwa Szkoły Akademiy Krakowskiej przemogły, takdalece: że
 OO. JJ. nie-wskorawizy nic in Stuba Legum udałi się do wymagania
 prywatnych; Listow do OYCA S. niegdys *ALEXANDRA VII.* chrzczac
 ie Konsensem Rzeczypospolitey, áżeby byli choć w Rzymie
 approbacya Akádemiy Lwowskiej otrzymáli. Jáko zaś tá sprawa ná
 Seymach Warszawskich ágitowała się bez skutku dla OO. JJ. niżej
 wyrażone Protestacye Potelskie, iedná w R. 1661. przez Poslow Seymo-
 wych, druga od całego Wojewodztwa Krakowskiego z Seynuku Rela-
 tionis tegoż Roku 1661. uczynione, trzecia R. 1662. przez samego
 Márszałka Seymowego w Grodach zanieśione, są nie odbitemi Prawdy
 dowodami.

MANIFEST PIERWSZY.

Poslow Wojewodztwa Krakowskiego, y Ziemi Halickiej, prze-
 ciwko Przywilejowi y Pretensyi Akádemiy Lwowskiej OO. JJ. Roku
 Seymu 1661. w Grodzie Warszawskim uczyniony iest takowy.

Actum in Curia Regia Varsoviensi Feria Tertia ante Festum S. Mariae,
Magdalena proxima, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo Primo.
 " Ad Officium & Acta praesen: Castren: Capitan: Varsoviensia, per
 " sonaliter venientes, Magnificus ANDREAS de Potok POTOCKI, Hali-
 " cien: Colomie: Lezaytlen: &c. Capitaneus, & Generosi VLADI-
 " SLAUS LUBOWIECKI Judex Generalis Terrae Cracovien: Gabriel
 " Silnicki Venator Leopoliensis, & Petrus Chrzastowski Nuntij ad
 " Conventum Generalem Regni proximè prateritum, ex Palatinatu
 " Cracovien: & Terra Halicien: deputati, suis, & aliorum Illustissimo-
 " rum, Magnificorum, Generosorum, & Nobilium ex Equestri Or-
 " dine Regni, & Magni Ducatus Lithvaniae, ad Comitua Generalia
 " Congregatorum Nuntiorum, Nominibus protestati sunt. Quod cum
 " in Comituijs Regni, praesentibus illis innotuisset ex informatione, vel po-
 " tius ex Libello supplici Patrum Societatis JESU quem Typo Varso-
 " viae, apud Viduam, & Haeredes Petri Elert, Sacrae Regiae Majestatis
 " Typographi, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo primo
 " expressum, ad manus illorum potrexerint, (in quo quidem Libello
 " petunt, ut Erektionem Academiae in Collegio Leopoliensi approba-
 " tione Constitutionis Comitialis confirmatam obtineant, & ad hoc

“ suorum quorundam præcipue quondam Discipulorum opem implo-
 “ rat Societas) eosdem Patres Societatis JESU, Jus, & Titulum Uni-
 “ versalis Studii, facultatemq; decernendi Academicos honores pro
 “ Collegio Leopoliensi, à Sacra Regia Majestate, Domino Nostro
 “ Clementissimo, ad malè narrata impetrasse. Illi advertentes Privile-
 “ gium istud, præjudicare Juribus Regni, quibus Antiquissimæ Acade-
 “ miæ Cracoviens: Privilegia, & prærogativæ sunt stabilita, & in Cor-
 “ pore Legum nostrarum clausa, protestantur, quòd Privilegium istud
 “ pro Erectione Academiæ Leopoli, sit contra Jura Regni, contra
 “ consensum, & voluntatem illorum, illud proinde robur non habere de-
 “ clarant, cum illis insciis contra formulam Legum Regni, ad malam
 “ informationem sit concessum, promittentes se laboraturos tempo-
 “ re, & loco suis, ut idem Privilegium sicut est annullum, declararetur esse
 “ nullum. Quam quidem contra prædictum Privilegium, suam Pro-
 “ testationem Actis Castren: Varsavien: insertam esse curarunt.

Locus ✕ Sigilli.

IACOBUS STRZEMICEN: Vice-Capitaneus, & Index Causarum Officii Ca-
strensis Capitanealis Varsavien: m. pp.

Correxit GADOMSKI, m. pp.

MANIFEST DRUGI.

W Grodzie Krakowskim przeciwko teyże pretendowaney Akademii od całego Woiewodztwa Krakowskiego przez wyznaczonych z Seymiku Relacyinego Urzędników z approbacya pierwszego od Posłów Krakowskich y Halickich uczynionego Manifestu w tymże R. 1661. zanieśioney.

Actum in Castro Cracoviensi Feria 6ta post Festum Sancti Lucae Evangelistæ proxima Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo Primo.

AD Officium & Acta præsentia Castren: Capitan: Cracoviens: per-
 sonaliter venientes, Magnifici, & Generosi, CHRISTOPHORUS
 “ MICHAEL RUPNIEWSKI, Tribunus, & Judiciorum Palatinatus
 “ Cracoviensis Marechalculus, Lelovien: Capitaneus, STEPHANUS
 “ de Wronow XIĘSKI, Notarius Castren: Cracoviens: ANDREAS PIEN-
 “ KOWSKI, Camerarius Granicialis & Notarius Actorum Judicii præ-
 “ sentis, PRÆCLAUS WIELOGŁOWSKI, Vice-Capitaneus Castren:
 “ Becen: FRANCISCUS SZEMBEK, Burgrabius Arcis Cracovien-
 “ sis, SAMUEL de Woyska WOYSKI, à Conventu particulari Proszo-
 “ vienst: ad infra scripta exequenda deputati, suo & aliorum Illustris-
 “ simorum, Magnificorum, Generosorum, Nobilium, Equestris Ordi-
 “ nis Regni Palatinatus Cracoviensis nomine, inhærendo anteriori-
 “ bus declarationibus, & Protestationibus, diversis annis & tempori-
 “ bus in similibus intentionibus, Religiosorum Patrum Societatis JE-
 “ SU, præsertim verò ultimariæ coram Actis Castren: Capitan: Varsa-
 “ vien: sub Celebratione Conventus Generalis, Anno præsentis, infra
 “ scriptorum nomine per Nuntios terrarum factæ, insistendo quoque Pri-
 “ vilegiis, Juribus, à Serenissimis REGIBUS Regni Poloniæ, & Sede Apo-
 “ stolicâ eidem Almæ ACADEMIÆ Cracoviensi concessis, & Decretis
 “ Subseliorum diversorum inter eandem Almam ACADEMIAM Cra-
 “ coviensem atq; præfatos Religiosos Patres Societatis JESU, latis,
 “ atque Legibus, & Constitutionibus Regni, eo in passu prolatis,
 “ coram eodem Officio præsentis protestati sunt, & Manifestati. Quòd
 “ prout Magnifici, & Generosi Nuntii Terrarum in Conventu Genera-
 “ li Varsavien: proximè præterito acceptâ primâ notitiâ ex informatio-
 “ ne, vel potius ex Libello supplici Patrum Societatis JESU, sibi cum eo
 petito-

„ petitorio; & in eum effectum (quatenus iidem Magnifici, & Gene-
 „ rosi Nuntii Palatinatum, & Terrarum, super Novæ Erektionis Aca-
 „ demicæ Collegii Leopoliensis approbationem, confirmationemq; Con-
 „ stitutione Comitiali consentirent,) porrecto, advertentes hocce Pri-
 „ vilegium ad malè narrata à Sacra Regia Majestate, Domino Nostro
 „ Clementissimo, per ipsos impetratum fuisse, solennem Protestatio-
 „ nem ibidem coram Actis Castren: Capitan: Varsavien: fecerunt,
 „ ita inhærendo eidem protestationi nonnullorum Magnificorum, & Ge-
 „ neroforum Nuntiorum Varsaviæ factæ, eidemque in minimo non de-
 „ rogando, imò in toto approbando, eamque ad præsens reassumen-
 „ do, necnon, & circa Jura, Privilegia, prærogativas Almæ & Anti-
 „ quissimæ Academiæ Cracoviensis, Legibus Regni, & tot Decretis
 „ Regni stabilita, fortiter prænominati moderni Magnifici, & Genero-
 „ si Protestantes stando, & clarè perspicendo hocce Privilegium pro
 „ Erektione Novæ Academiæ Leopoli: Juribus Regni præjudiciosum,
 „ & ad malè narrata, malamque informationem, insciâ eadem Almâ
 „ Academia, absque consensu Ordinum Regni, contra formulam
 „ Legum Regni impetratum fuisse. Idcirco iidem Protestantes suo,
 „ & quo supra nomine, se, totamque Nobilitatem Palatinatûs Craco-
 „ viensis, super hanc impetitionem Religiosorum Patrum Societatis
 „ JESU, uti præjudiciosam, non posse, nec velle consentire manifestan-
 „ tur, ideoque & de nullitate ejusdem impetrationis, & Privilegii pro-
 „ testantur.

Locus & Sigilli.

JOANNES TOMISZAWSKI, Vice-Capitaneus Castren: Cracoviën: m. pp.
 Correxist DROZDOWSKI, m. pp.

MANIFEST TRZECI

Na Seymie walnym Warszawskim Roku 1662. od J. W. J. Mei
 Pana JANA WIEŁOPOLSKIEGO Stolnika Koronnego Marzałka Sey-
 mowego z Woiewodztwami, Ziemiami, Powiatami, dwudziesta trzema
 w Posłach trzydziestu trzech reprezentowanemi, tak swoim iako y Kol-
 legów y całej Izby Poselskiej Imieniem, przeciwko teyże imprezie
 OO. JJ. y przeciwko wyszukiwanym od nich do Rżymu Instancyal-
 nym Listom z reasumpcyą y approbacyą pierwszych dwóch Manife-
 stów w Grodzie Warszawskim uczyniony.

*Actum in Curia Regia Varsaviensi, Feriâ Quartâ post Dominicam Ra-
 mis Palmarum Quadragesimalem, proximâ Anno Domini Millesimo Sexcente-
 simo Sexagesimo Secundo.*

AD Officium, & Acta præsentia Castrensia Capitan: Varsaviensia
 personaliter venientes, Magnifici, & Generosi, JOANNES *à Pie-
 „ skowa Skala* WIEŁOPOLSKI, Becensis, Bochnen: &c. Capitan: Nun-
 „ tiorum Terrestrium in Comitibus præsentibus Marechalculus. CHRI-
 „ STOPHORUS MICHAEL *de Rupniow* RUPNIOWSKI, Tribunus Pala-
 „ tinat: Cracoviën: Leloviensis, &c. Capitan: JOANNES ODROWĄZ
 „ PIENIAZEK, Thesaurarius Terræ Premysl: ex Palatinatu Cracoviën:
 „ HILARIUS CZYZ Montowth, Succamerarius Palatin: Vilnen: GE-
 „ ORGIUS Komar, Tribunus Vendenfis ex Palatinatu Vilnensi, STA-
 „ NISLAUS ADALBERTUS Zenowic, Succamerarius Osmianensis,
 „ ex Osmianensi, GEORGIUS STANISLAUS Pokorzewski, Pincerna
 „ Lidenfis ex Lidenfi, NICOLAUS Szotkowski, Pocillator Vilnensis,
 „ ex Vilkomiriensi Districibus, STEPHANUS *à Bidziny* Bidzinski, Dapi-
 „ fer

“ fer Palatin: Sandomirien: ex Palatin: Sandomirien: CONSTANTI-
“ NUS Alexandrowicz, Judex Terrestris Grodenfis, ex Districtu Gro-
“ denfi. Stephanus Hieronim: Gembicki, ex Lancicien: Andreas de
“ Miroszewicze Gąsiorowski, Gladifer Iunivladislaviensis, ex Iunivladi-
“ slaviensi, Palatinatibus, LAURENTIUS de Gloczowa Koszowski, Pin-
“ cerna Lanciciensis ex Terra Dobrinensi, STANISLAUS Ciołek
“ in Drzewica Drzewicki, Dapifer Lublinensis, ex Lublinensi. ADA-
“ MUS Chreptowicz, ex Novogrodensi, Palatinatibus, SIGISMUN-
“ DUS Przeczławski, Subdapifer Slonensis, MARTIANUS Ciecha-
“ nowicz, Pocillator Smolenscensis ex Districtu Slonensi, THOMAS
“ Casimirus Woynilowicz. Vexillifer Wolkoviscensis, ex Districtu
“ Wolkoviscensi. ALEXANDER Woyna, Tribunus Vitebscensis, ex
“ Palatinatu Vitebscensi, VALERIANUS Petrykowski, Succamerarius
“ Rozanensis ex Vartaviensi, NICOLAUS Casimirus Podolski, Ve-
“ xillifer Rozanensis, Aulicus Sacrae Regiae Majestatis ex Rozanensi.
“ Severinus Dąbrowski, Subjudex Terrae Livenfis, ex Livenfi. NICO-
“ LAUS Wierzbicki, ex Drohicien: CHRYSOPHORUS a Zele Zel-
“ ski, Notarius Terrae Bielscensis, Nicolaus Skaszewski, Vexillifer Ter-
“ rae Bielscensis, ex Bielscensi, Terris, CHRYSOPH: SAPIEHA, Da-
“ pifer Mag: Duc: Lithv: ex Palatinatu Brestensi, LUCAS Jelski, Mare-
“ schalcus Pinscensis, ex Districtu Pinscensi & STANISL: Vincentius
“ ORDA, Instigator M.D. Lithv: Secretarius Reg: Majestatis, JACO-
“ BUS Przewoski, suo & suorum Collegarum nomine ex Pomerania,
“ STEPHANUS Cedrowski, ex Minscen: Palatinatibus, SIGISMUN:
“ służka Vexillifer M. D. Lithv: ex Districtu Rzeczyceński, Theophilus
“ Dunin Raiecki, Mareschalcus Lidensis ex Terra Livoniae, Melchior
“ Gabriel Mielużd, Notarius Terrestris Starodubensis, ex Districtu Sta-
“ rodubensi, Nuntii Terrestris Regni, & M.D. Lithv: ad Convent: Re-
“ gni Generalem Varsaviensem deputati, ejusmodi coram Officio eodem
“ protestationem, & manifestationem, fecerunt. Quod quamvis Patres
“ Soc. JESU Collegii Leopoli: optimè notum habeant, Rempublicam
“ Academiae Cracovien: Jagelloniae, nè quid detrimenti, aut praesudicii
“ à Patribus Societatis JESU unquam patiatur, omni ex parte superio-
“ ribus annis prospexisse, & omnia illorum Collegia, tam in Regno,
“ quam in Magno Ducatu Lithvaniae, & aliis Provinciis adjacen: ere-
“ cta & erigenda respectu ejusdem Academiae Cracoviensis, quò ad
“ jus legendi, & laureas conferendi satis circumspicte certis cancel-
“ lis, & limitibus circumscriptis, utque ea non aliter, quam sub tali
“ circumscriptione, ac limitatione erigi, & erecta subsistere queant,
“ determinasse. Nihilominus tamen ipsi, ut suo Collegio Leopoliensi
“ nova per Academicas Promotiones dignitatis accessio fieret, & per
“ Generale Studium, novus Universitatis deferretur titulus, intende-
“ re praesumpserunt, & hucusque praesumunt, non solum confirmatio-
“ nem erectionis praetensae Academiae procurandam, sed etiam favo-
“ res varios, quin & subscriptiones quaedam, atque ad Sanctam Se-
“ dem Apostolicam intercessionem colligendo. Quae omnia & singula
“ in grave praesudicium, & convulsionem Jurium Academiae Cracovi-
“ ensis, & Regni totius vergere advertentes, praefati Magnifici, & Gene-
“ rosi Nuntii Terrestris, & Mag: Duc: Lithvaniae, stando constantissime
“ circa Jura, & Privilegia Almae, & Antiquissimae Academiae Cra-
“ coviensis legibus Regni inserta, ac per Serenissimos REGES Po-
“ loniae, ac Summos Pontifices Romanos confirmata: simulque in-
“ haerendo omnibus illis, quae praeteritis annis, adversus similes Pa-
“ trum

trum Societatis JESU Posnaniæ, & Cracoviæ intentiones sunt adhibita, & signanter insistendo protestationi, tam quæ coram Officio Castrensi Capitaneali Varšaviensi, nomine Magnificorum, & Generalium Nuntiorum Conuentus Generalis proximè præteriti, quàm quæ coram Officio Castrensi Cracoviensi Nomine totius Palatinatus Cracoviensis Anno præcedenti est facta: nihil utrique in minimo derogando, imò utramque in toto approbando, & ad præsens reassumendo, protestati, & manifestati sunt. Hanc novam in Collegio Leopoliensi Patrum Societatis JESU Academiæ attentatam Erektionem, & Privilegii à Sacra Regia Majestate Domino Nostro Clementissimo, ad malè narrata impetrationem: omniumque privatim, & publicè factarum instantiarum, subscriptionum, & intercessionum genera ac instrumenta, se nec velle, nec posse approbare, aut ullo modo super eadem consentire, unde & de nullitate omnium istorum, cum contra formulam legum, & consensum, ac voluntatem Ordinum fiant, protestantur, utque pro irritis, & nullis ab omnibus ubique habeantur, se laboraturos loco, & tempore suis, (ubi opus erit) promittunt. Quam quidem Protestationem, & Manifestationem suam Actis præsen: Castrensis Varšaviensis inseratam esse voluerunt.

Locus & Sigilli.

*IACOBUS STRZEMICEN: Vice-Capitaneus, & Index Causarum Officii Castren: Capitanealis Varšaviensis, m. pp.
Correxit GADOMSKI, m. pp.*

4. Te proteſtacye pod Powaga Seymów y Seymików uczynione czyliż nie tą prawne dzieie przeciwko Przywileiowi y pretenſyi OO. Jezuitów? Poſtā iednego przy Prawie proteſtacya cały Seym w wolnym Narodzie tamuie, y cała Rzeczpoſpolita Jey uſtępuie, a Proteſtacya Jzby Poſelskiej z Marſzałkiem ſwoim Imprezy Jezuickiej nie powinna zatamować? Odzywaią ſię z repliką iak ſłyſzemy, OO. Jezuici, że nāto zaſzły Reprouteſtacye. Ale odpowiadamy, choćby był na pierwszy Manifeſt niektorych Poſłów Remanifeſt, tę iednak ranę nie tylko drugi Manifeſt Woiewodztwa Krakowskiego, lecz y Trzeci Imieniem Stanu Rycerskiego w naſtępującym R. 1662. zagoił, gdy w ſobie reasſumuie pierwsze dwa Manifeſta, y one we wſzytkim approbuie. Jakōżkolwiek badź, prawda iednak wynika z Proteſtacyi y Reprouteſtacyi na Seymie zwyczajnych, że zachodziły Prawne dzieie, y Kontradykcye przeciwko Erekcji Akademii Lwowskiej, która że nie doſzła na dwóch Seymach ani na dalszych, zapewne nie dla Reprouteſtacyi iakōwych, ale dla ſprawiedliwych Proteſtacyi, które ſwōy ſkurek w Polſzcze y w Rzymie miały, y Erekcya Akademii Lwowskiej aż do tego czasu zatamowały.

5. Gdy tak OO. Jezuici ani na doſzłym Seymie Extraordynarynym w R. 1662. Konſtytucyi na Akademia pretendowaną nie otrzymali, nie poſzliż daley z tą ſprawą wyſzukawſzy od Uczniów ſwoich Liſtowney Interpozycyi do Oyca S. Alexandra VII? Prożna rzecz ſprzeciwiać ſię prawdzie, którą odkryie y dowiedzie ſam Proces Rzymski w Archivum Akademii Krakowskiej dochowany, y wkrótce maiący bydź do druku z potrzeby podany tę iſtote w ſobie zamykaiący. Nayprzod iako OO. Jezuici przez ſwego Prokuratora niegdyś Oyca Ubalda Jezuitę mocno popierali w Rzymie ten Interes, y Memoryałem z oſmią racyami podanym domagali ſię u po-

Bz

mienio:

*Krotki
Excerpt
Proceſſu
Rzym-
skiego z
Aktów
Akade-
mu Kra-
kowskiej.*

mienionego Oycza S. Alexandra VII. Erekcji Akademii Lwowskiej w Roku 1662. przydając za konsens Rzeczypospolitey niektórych Panow pilane Instancye. *Powtórę.* Jako przeciwnie w spomniony J. W. Jmć P. Jan Wielopolski Marzatek Seymu 1662. osobliwie wzruszony pogarda Wolnych Głosow y OO. Jezuitow szemraniem iakoby o gwiazdy niedbali, gdy im Słońce y Miesiąc świeci, deputował z Kolegami swemi dwóch współprotestantów W. Jmci Pana Michała Rupniewskiego, y Jmci Pana Władysława Lubowieckiego, ażeby Ci dwa Jch-Mość wszystkie Protestacye przed Aktami Duchownemi dla wiary w Rzymie oblatowali, y te do Rzymu Plenipotentowi Akademii Krakowskiej Jx. Marcinowi Winklerowi S. Teologij Doktorowi posłali, czyniąc go Mandataryuszem do Alexandra VII. ażeby też Protestacye Seymowe na prywatney Audyencyi Oycu S. od stanu Rycerskiego remonstrował, iakoż tenże Mandataryusz rozkazy wykonał Roku 1662. y kroki OO. Jezuitów popierających, skutecznie tamował. *Potrzącie.* Jako tenże Ociec S. Alexander VII. tę pretensya OO. JJ. wraz z Protestacyami y Prawami Akademii Krakowskiej iednemu od Boku swego Prłatowi nazwiskiem *Fagnano* do roztrząśnienia zlecił, z którego rezolucyi dla zupełniejszey informacyi Interes do Nuncyusza Polskiego był odesłany. *Poczwarte.* Jako ten Interes przerzeczony Papież do swego Nuncyusza w Polszcze nazwiskiem *Marescotti* z Rzymu odesłał, obowiazując go o informacya co jest za Powagi Stan Rycerski w Polszcze, y co zawagę mają iego Seymowe Protestacye? Który wielką wagę y powagę Stanu Rycerskiego y Iego wolnych Głosow Oycu S. doniósł. *Popiąte.* Jako na koniec na sprawiedliwe uspokojenie strón tenże Alexander VII. Kongregacya z czterech Kardynałów złożył, y na Nie tego nazwiska Kardynałów *Franchiotti, Corradego, Albuzego, y Rossillosego*, przydawszy Jm dwóch Adwokatow *Fagnana y Albrycyusza* wysładził. Ten poważny Kongres zważywszy Protestacye Stanu Rycerskiego, y że Jus Patronatus Akademii Krakowskiej całej merę Rzeczypospolitey należy, dał rezolucya Papieżowi? niemożności approbowania Akademii Lwowskiej, y tak pretensya OO. Jezuitów na Akademia Lwowską Alexander VII. odrzucił. Zawsze jednak swym zwyczajem OO. Jezuiti Rzymowi naprzykrzali się straciwszy nadzieję u Rzeczypospolitey, tak dalece: że iedźcie w Roku 1665. obróty OO. JJ. o tęż Akademia Lwowska nie ustawały, że aż Woiewodztwo Krakowskie przez Laudum włożyło obowiazek Posłom swoim na Seym, ażeby Prawa Akademii Krakowskiej iak najmocniejszą Konstytucya obwarować starali się, y upraszali Nuncyusza Polskiego o pisanie do Oycza S. ażeby milczenie OO. Jezuitom przykazał.

I N S T R U C T I O.

Nuntijs Palatinatus Cracovien: à Comitibus eiusdem Proffoviciensibus; Anno 1655. ad Comitibus Generalia, Varfaviens: electis, contra idem subreptitum Anni 1661. Jesuiticum Privilegium, data & praescripta, à Joanne Wielopolski Dapifero Regni, Praefecto Bochnensis, Comitiorum Palatinatus Cracovien: Mareschalco subscripta, & ex Actis Cracoviensibus excerpta, tenoris sequentis.

“ Quandoquidem Academia Cracoviensis praecipuum ornamentum
 “ Reipublicae Nostrae gravem libertatis & Praerogativarum suarum
 “ injuriam metuit, ex eo, quod inconsultis Ordinibus Regni, Patres
Jesuitae

Jesuitæ apud Sanctam Sedem Apostolicam erectionem Academiae
Leopoli promoveant, per quod aperte patrocinio & Juri Patronatus
Ordinum Regni ad eandem Academiam servienti derogatur: ideo
“ sedulae curae committimus Magnificorum Legatorum Nostrorum, ut
“ Constitutione, quam maxima securitas Academiae Cracoviensis in
“ sua immunitate contra quosvis æmulos consolidetur, & ut instante
“ Illustrissimo Nuntio Apostolico, à Sede Apostolica, intentis Pa-
“ trum Jesuitarum silentium imponatur. Actum in Castro Cracoviensi:
“ Feriâ Quartâ post Dominicam. *Invocavit*: proximam Annô 1665.

Locus & Sigilli.

Correxit WOYCIECHOWSKI,

Legit RYMINSKI. m. pp.

Jakże mogą OO. Jezuita śmiało twierdzić, że się nie prawnego
przeciw Przywilejowi na Akademię Lwowską nie działa.

6. Może być, że żarzą OO. Jezuita, a gdzie Konstytucya
albo Dekret prawny kasujący Przywilej. KROLA KAZIMIERZA
na Akademię Lwowską? *Odpow. Akad.* A gdzie Konstytucya albo
Dekret approbujący Akademię Lwowską? Alboż kochani OO. nie
wiecie co do Rzymu mówić, jak jednostównie Dekrety są u Stolicy
Apostolskiej? Gdy suplikującemu na Memoryale odpowiedzą *Letum*
przeczytano, już po rezolucyi, gdy tameczne Trybunały odpowie-
dzą *nihil* nie, już po Dekrecie, już upada Aktorata y pretenzja. Wie-
cie zaś zwyczaj Rzeczypospolitej Polskiej, że choć Sejmy nie-
zwyczajne kasowały *directe* Konstytucyami Przywilejów Królewskich, ale
gdy skutek Przywilejowi zatamują, y do approbacyi go potrzebnej
nie przypuszczają, sama nieakceptacya pod Powagą Sejmu, y niedo-
puszczenie spokojnego używania Przywileju, lub Prawa, już znosi
indirecte Prawo y Przywileje. Ztąd powszechnie dziesięcioletnia nie-
akceptacya obala Prawo, a także bardziej blisko stoletnia y powtó-
rzona od Rzeczypospolitej nieakceptacya Przywileju na Akademię
Lwowską nie powinna obalać go y znosić. Wszak Rzeczypospolita
nie mogła sobie prawniey w tej mierze postąpić na Sejmach w Ro-
ku 1661. y 1662. jako gdy używanemi już w Polsce poszła drogą-
mi, tylko je uważać proszemy.

7. OO. Jezuita Za KROLA ZYGMUNTA otrzymali Przywilej
Roku 1613. na otwarcie sobie Akademii w Poznaniu. Wielką y Małą Pol-
ską z Sejmikow obligowała BISKUPA Krakowskiego KANCLERZA
Akademii Krakowskiej na ow czas PIOTRA TYLICKIEGO, ażeby
u Stolicy Apostolskiej bronił całości Praw Akademii Krakowskiej.
Wdał się do Rzymu y Stan Rycerski, Akademię Krakowską delegowała
JAKUBA JANIDŁOWSKIEGO Obojga Prawa Doktorów do OYCA
S. na ow czas PAWEŁA V. Który Oratorowi odpowiedział, w te
słowa z Łacińskiego tu przetłomaczone: *o tych nowinach OO. Jezuitow, kto-
re w Kościele Bożym więcej zamięszania niżeli zbudowania sprawują z nie-
chęcią słuchamy: Stárożytną zaś Akademią Jagiellońską, a całemu Państwu
Królowi znaczne prace w rozszerzeniu Wiary łóży - w Oycowskię miłość
zachowujemy. Ztąd nawet KARDYNAŁ BELARMIN przeznaczył Maż
z Towarzystwa JEZUSOWEGO, y sam GENERAL JEzuicki Aquaviva
pisał do Akademii Krakowskiej, że się powściągnął od promocyi
erygowania Akademii w Poznaniu, gdy się dowiedział że ta jest szko-
dliwa prawom Akademii Krakowskiej, o czym Akta Akademickie
obszerniej świadczą KROL ZYGMUNT III. lubo swoj Przywilej*

C

zawa.

za ważny mieć chciał, y popierać go nieprzeſtawał, na koniec ie-
dnak odstąpił swego Przywileju, gdy na Seymie W arszawskim Roku
pomienionego 1613. nie akceptacya Jego od drugich Stanow Rze-
czypospolitey zaśzła: Senátorowie bowiem y Posłowie, mianowicie
podnoszący na ow czas Łaskę J. W. JMć PAN SOSZEWSKI iako
przeszło Seymowy 1611. Roku Marszałek, mocno upraszali w Senacie
K R O L A JMci ZYGMUNTA, ażeby Przywileie na Nowe Akadémie
z Kancellaryi nie wychodzili. Procz tego Manifest Seymowy od Senato-
row y Posłow zaśzedł, dla którego Akadémia Poznańska OO. Je-
zuitow już otwarta zamknięta została. Ktorego Manifestu Excerpt
tu krotki kładę, pod Datą Dnia 29. Marca, tegoż R. 1613. (iako
drukowany Memoryał Akadémii Krakowskiej przeciwko Akadémii
Lwowskiej Koku 1661. na Seymie podany świadczy) uczynionego.

Nos Senatores, ac Terrarum & Dominiorum Regni Poloniae ex
Equestri Ordine ad Comitia Generalia congregati, notum facimus,
quod cum in Comitibus Regni praesentibus Nobis innotuisset, Patres
Societatis JESU pro Collegio Polnaniensi Jus & Titulum Universalis
Studii, Facultatemque decernendi Honores Academicos a Serenissi-
m. R E G E D. N. C. impetravisse, idque Privilegium Nomine Ordinum
Reipublicae concessum iactent.. Nos recognoscentes Privilegium illud
praejudicare Regni Juribus, quibus Antiquissimae Academiae Craco-
viensis Jura & praerogativae sunt stabilitae, & in corpore Legum No-
strarum clausa, praesenti scriptura attestamus, & protestamur illud
Privilegium quodcumque super Jure Universitatis sive Universalis Stu-
dii, potestateque in Literis Promovendi Patres Soc: se habere preten-
dunt, esse contra Jura Regni, contra consensum & Voluntatem nostram
primariae Partis Regni, & Firmamenti Reip. Poloniae, illud proinde
robur non habere, cum Nobis inscijs contra formulam Legum Re-
gni sit concessum, laboraturusque nos tempore & loco suis, ut idem
Privilegium sicuti est nullum, declaretur esse nullum &c:

Ten tedy Przykład y Præjudicatum wzbudziły Rzeczpospolitą,
że pretendowaną Erekcya Akadémii Lwowskiej podobnym sposo-
bem iako niegdyś Poznańskiej na Seymie 1661. y 1662. nie była dopu-
szczona. Dla tego teżeli te sposoby Seymowe nie są przeciwko Akade-
mii Lwowskiej Prawne, tedyby podobne sposoby y przeciwko Przywi-
lejowi Zygmuntowskiemu na Akadémia Poznańska wkrótce OO. Jezui-
ci powiedzieli nie prawne, y tak po Otwarciu Akadémii Lwowskiej
na fundamencie blisko stoletniego Przywileju Kazimierzowskiego, tą
droga jeszczeby otworzyli, y Akadémia swoją Poznańska na fundá-
mencie blisko pułtorą stoletniego Przywileju Zygmuntowskiego.

8. Oprocz tych prawnych Seymowych krokow, sam K R O L
JAN KAZIMIERZ informowany o Prawach Akadémii Zamoyckiej
tak od Stolicy Apostolskiej przez KLEMENSA VIII. y PAWŁA V.
iako o też y przez Nayaśnieyszych KROLOW Polskich ZYGMUN-
TA III. y WŁADYSŁAWA IV. z porównaniem do Praw Akadémij
Koronney nadanych przecinał kłótnie o pretendowaną Akadémia
Lwowską, y odstępując Przywileju od siebie danego, z Akadémia Za-
moyską iako nieodrodna od Akadémii Krakowskiej Nauk Generalnych
na Ruś Szkolę, y dawnieyszą nad OO. Jezuitow Lwowskich na Ruś
przyjęcie własnym Przywilejem approbował, y z Akadémia Krá-
kowską wziawszy w Protekcya porównał pod Datą w Warszawie Dnia
22. Maja R. 1666. w te słowa.

Nos itaque IOANNES CASIMIRUS REX Cum nisi huic celebri Oraculo
Sapi-

" Sapiientiæ pro votis ac desideriis, quantum *ad Integritatem ejus iustis*
 " Paternè faveamus, sanè REGUM & PRINCIPUM inde Majestatis Po-
 " tentiam stabiliri, Regnorum inde promanare felicitatem, inde pe-
 " rennare tranquillitatem, resq; Nostras inconcussè stare excludere-
 " mus. Supplicationem igitur præfatam benigno complexi sinu, hand
 " præinsertam Academiæ Zamoscensis Foundationem, & in ea omnia
 " Instituta, Jura Libertates, Immunitates, Donationes, Conditiones,
 " Nexus, ligamenta, in toto & in quavis parte approbavimus, con-
 " firmavimus, & ratificavimus, eamq; Academiam Zamoscensem in
 " Patrocinium Nostrum Regium atq; totius Reipublicæ *ad normam*
 " *Academia Cracoviensis* cum omnibus ejus Privilegiis, Immunitati-
 " bus, Gratiisq; tam à Sancta Sede Apostolica, quàm à Serenissimis
 " Prædecessoribus Nostris Universitati ac singulis personis in ea largi-
 " tis, suscepimus, assumpsimus, & adoptavimus, prout quidem appro-
 " bamus, confirmamus, ratificamus, suscipimus, assumimus, & ado-
 " pramus, omnesq; defectus ex plenitudine potestatis nostræ supple-
 " mus præsentī Privilegio Nostrō. Decernentes &c.

9mo. Wkrótce potym gdy, jeszcze bliżny kłótlivey Akademii
 Lwowskiej ponawiały się Nayiaśn: KROŁ MICHAŁ reasumuiac wszyst-
 kie Akademii Zamoyskiej Apostolskie y Królewskie Prawa y Przy-
 wileie, one w wszystkīm approbował, y ażeby taż Akademia iako
 nieodrodna córka y porównana z Akademią Krakowską sama iedna
 w Xięstwie Ruskim zostawała, postanowił, nawet ażeby Szkoły o dwa-
 nacie mił w Generalnych Naukach nie przeszkadzały (wyiawszy
 mnieysze Rudymētōw Szkółki nakształt Akademii Krakowskiej)
 zabronił pod Datą w Krakowie Dnia 29. Listopada Roku 1669. w te
 słowa. MICHAEL REX. &c.

Hancq; solam & unam Academiam tanquam Studii Generalis
 " Universitatem in Ditionibus Nostris Ducatus Russiæ esse volumus,
 " ac Regiō Nostrō Mandato statuimus. Scholas verō Omnes,
 " quocunq; nomine erectas aut erigendas impediētes illius Gene-
 " ralia Studia (exceptis Scholis Parochialibus Rudimentorum) in
 " circuitu duodecem miliarium ab Academia Zamoscensi *ad instar*
 " *Academia Cracoviensis* omnino ac seriō prohibemus. &c.

Ten z innemi Przywilej KROLA MICHAŁA bez żadnych Re-
 klamacji, nadany wieaż yod następujących Królów JANA III. R. 1676.
 od AUGUSTA II. R. 1717. a nakoniec yod dzisieyszego Szcześli-
 wie nam Panującego AUGUSTA III. pod Datą w Warszawie Dnia
 25. Listopada R. 1746. został potwierdzony.

10mo. W dalszych latach chcąc OO. Jezuici *widz faktu* swoię Lwo-
 wską Akademią formalizować, sprowadzili niejakiego Tomasza Buel-
 niusza Anatomistę, a nie mogąc u Rzeczypospolitey y u sprzeciwia-
 jącego się JANA III. aprobacyi na Fizyczne y Anatomiczne Na-
 uki pozyskać, śmiało te jeszcze za AUGUSTA II. ponawiali, aż za-
 biegałac kłótniom KROŁ AUGUST II. przez Dyplom swoje ra-
 kowych Nauk Akademiom lwieckim służących, utrzymuiac Prawa
 Akademii Krakowskiej zabronił, y wiecznemi czasy skupować Ka-
 mienie na ten koniec zakazał, w te słowa pod Datą w Krakowie Dnia
 31. Maja R. 1706.

AUGUSTUS II. DEI GRATIA REX POLONIÆ &c.
 UNIVERSIS & SINGULIS &c.

Nos insistendo zelo Divorum Prædecessorum Nostrorum, ac
 signan-

signanter Serenissimi olim JOANNIS III. qui exercitium Facultatis Anatomicæ cuidam Honorato Thomæ Buelnii per memoratos Religiosos Soc: Jesu in Comitibus Regni Millesimo, Sexcentesimo, octuagesimo octavo, facultatem eandem Authoritate publica erigi supplicantes conducto, vetuit & prohibuit, petitioniq; ejusmodi sese opposuit, amovendoq; quascunq; in posterum contentionum & rixarum occasiones, faciendum esse duximus, ut tam in dicta civitate Nostra Leopoliensi, quàm & in aliis locis Erektionem Physicæ & Anatomicæ per dictos Religiosos & quemlibet alium instaurandam prohiberemus & interdiceremus, veluti hoc nostro Diplomate interdiciamus & prohibemus, perpetuò, & in ævum, Controversiasq; hac in parte per Antecessores Nostros & Rempubl. assopitas nullatenus innovare volumus, quinimo interdiciamus. Insuper inhærendo submissioni eorundem Religiosorum Soc: Jesu transactioniq; cum Magistratu Leopoliensi in Annò Millesimo, Sexcentesimo, quadragesimo septimo, per Religiosum Rectorem eorum, circa receptionem eorum in civitatem initæ, quâ se obstrinxerunt non amplius fundorum in Civitate in posterum prætere, prospiciendoq; Legibus Regni nè Fundi, Areæ, Domus, Lapideæ, Horti, unò verbò bona immobilia & sollicitantia, alias Patrimonium Reipubl. minuat, vires ejusdem enerventur, & quovis sub prætextu bona tam Civilia, quàm Terrestria abalienentur, contributiones diminuatur, declarandum esse duximus, declaramusq; per præsentem nullam amplius licentiam & facultatem Religiosis Soc. Jesu, acquirendorum fundorum & arearum in eadem Civitate Leopoliensi, quinimo si concessam in præmissis, facultatem ex Cancellaria Nostra ad sinistram ejusdem informationem obtinuerunt, eandem tanquam illicitam & invalidam, Legibus Regni contrariam, Juribus Universitatis Cracoviensis præjudiciosam esse declaramus, eandemq; revocamus, & nullius roboris esse declaramus. Quod ad notitiam quorum interest præsertim verò Dignitatorum, Officialium, totiusq; Ordinis Equestris Palatinatum Russiæ, Volhiniæ, & aliorum omnium, nec non Generosi Capitanei Nostri Leopoliensis, nunc & pro tempore existentis, atq; Magistratus Judicii Advocatialis & Scabinalis, Ordinumq; civitatis Leopoliensis, deducendo mandamus, & præcipimus, nè præsentibus Nostris ullo modo contraveniant &c.

Konkluduiąc co do pierwszej racyi OO. JJ.

ZPrzełożonych dowodów, iakże sobie teraz Najjaśnieysze Stany Rzeczypospolitey nie wniósł. *Nayprzód* Przeciwno Przywileiowi na Erekcya Akademii Lwowskiej, tyle Oppozycji na Seymach y w Rzymie od Roku 1661. aż do Roku 1666. nastąpiło, tyle przeciwnych Przywileiów Królewskich y Dyplomatów na uspokojenie kłótni iako w wspomniane Dyploma AUGUSTA II. wyraźnie mowi, y nazniesienie pretendowaney Akademii stało, iakże mówić mogą OO. Jezuiti, że się nie prawnie przeciwko Przywileiowi KAZIMIERZOWSKIEMU w Metryce Koronney leżacemu nie działo? *Powtore.* OO. Jezuiti sami Memoryatami domągali się na Seymach R. 1661. y 1662. o Konstytucya Prawem publicznym potrzebną na otwarcie nowey Akademii. Więc krzywdą Prawu Publicznemu dzieie się, gdy po niepozwoloney Konstytucyi domysłem własnym waży się zakazana Akademia otwierać. *Potrzebie.* OO. JJ. Przywilej Seymowemi Protestacyami związany, y posłednieyszemi Akademickimi Przywilejami od
Kro-

Królow przydużony, jako Prawu publicznemu y prywatnemu według
słów w Protestacyach Stanu Rycerskiego, y w Dyploma AUGUSTA
II. wyznających szkodliwy, wcale umorzony wznawiaia. Więc tako-
we wznowienie prócz pogardy wolnych Głosów Poselskich jest nad
to y Praw Akademickich przytłumieniem.

RACJA DRUGA OO. JEZUITOW.

OO. Jezuiti mówią, że dwie Konstytucye, pierwsza 1667. Vol.
4to. fol. 960. pod tytułem *Approbacya*, druga, 1677. Vol. 5to fol. 488. także
pod tytułem *Approbacya*, ostrzegły, ażeby nieubliżać Prawom y Przy-
wilejom OO. Jezuitów, y chcieli, ażeby ich Prawa nienaruszone
zostawały, a przeto y Przywilej KAZIMIERZOWSKI R. 1661. ma
iż swoją aprobacyą

ODPOWIEDZIA AKADEMIE.

Imo, Allegowane Konstytucye same się objaśnia, y odkryia pra-
wdę, gdy pod Sad y Uwagę Najiasn: Rzeczypospolitey z Ksiąg wca-
le wyndają.

Pierwsza Anni 1667. jest taka.

“ Fundacye w Państwie naszym Clericorum Pauperum Matris Dei Pia-
“ rum Scholarum, z doroczną w Zupach naszych Wielickich Sum-
“ my Tyśiąca sześciu Złotych Polskich prowizya Powaga Seymu
“ terażniejszego approbuemy, y aby podług swego *Institutum*
“ uczyli, pozwalamy, *non derogando Iuribus & Privilegiis PP. Soc. Iesu*
“ *juxta Constitutionem Anni 1635.*

A ponieważ ta Konstytucya zkoligowana jest z Konstytucyą 1635.
przeto się tu kładzie Vol. 3 fol. 859 tit. *Akademia Krakowska.*

Stwierdzając Prawa wszystkie Akademii Krakowskiej podług
“ Konstytucyi szczęśliwej Koronacyi Naszey, a Deklaracya Oycza
“ S. Szkoły in genere wszystkie od OO Soc. Jesu z przeszkodą teyże
“ Akademii otworzone zawieramy, w Krakowie. &c. A inſze Soc.
“ Jesu Collegia wszystkie tak w Koronie jako y w W. X. L. y w Pro-
“ wincyach do nich należących fundowane, y ktoreby na potym
“ *cum consensu* Rzeczypospolitey fundowane były &c. nie tylko
“ utwierdzamy, ale y pod Protekcyą Naszą, Sukcesorów Naszych,
“ y wſzystkiej Rzeczypospolitey nieubliżając nic Prawu Akademii
“ Krakowskiej przyimuemy.

*DRUGA ANNI. 1677. In gratiam Pauperum Matris Dei Scholarum
Piarum, jest taka.*

In eandem gratiam OO. tegoż Institutum w Chełmie przy Far-
“ nym y szpitalnym Kościele za Konsensem Loci Ordinarii, y ca-
“ łey Kapituły Chełmskiej osadzonych, inkluduiac Fundacya przyi-
“ muemy, *salvis Iuribus Soc. Jesu a Republica datis, & Academicorum*
“ *Cracoviensis & Zamoſcensis.*

2do. Teraz spytamy się dla kogo te Konstytucye 1667. 1677. wy-
szły? Z samego weyzrzenia jest odpowiedź że dla OO. Piarów, a
nie dla OO. Jezuitów na pretendowaną Akademią, ile że ani potych
Konstytucyach we Lwowie otwarta była, akademizowała, Doktory-
zowała?

3to. Rzeczpospolita approbuiać Prawa y Przywileie Akade-
mickie wyraźnie ma zwyczaj Akademie mianować. Y tak w Paktach
Konwentach 1699. za AUGUSTA II. y 1736. za AUGUSTA III. ostrze-
gła ie wyraźnie w Artykułach. *A na ostatek* Wszystkie Prawa swo-
body, Wolności, Przywileie. &c. *Akademia Cracoviensis & Zamo-*
ſcensis

*scensis &c. wcale chować obiecuemy. Vol. 6to. fol. 37. Item. Vol. 6to. fol. 636. Przywileie &c. Academicarum Cracoviensis Zamoscensis & Vilnensis &c. trzymać, & integrè spondemus zachować. Jowżem w sameyżę przywłaszczoney sobie Konstytucyi Piarskiej 1677. OO. Jezuici czytać mogą Salwę Akademii Krakowskiej y Zamoyskiej, *Salvis Iuribus Academicarum Cracoviensis & Zamoscensis*, a czemuż przecię Rzeczpospolita nie mianowała Akademii Lwowskiej, gdy iak mówią OO. JJ. taż Konstytucya ostrzegała iey Przywileie? albo . wiem trudno to chrzcic y mianować, co się ieszcze nieurodziło.*

4to. A nadto, czy podobna ażeby Konstytucya 1667. miała ucalać ten Przywilej Akademiom Krakowskiej y Zamoyskiej szkodliwy, przeciwko ktoremu Lauda Seymikowe ieszcze 1665. wychodziły, iako wyżey wyrażone Laudum świadczy Wojewodztwa Krak: przeciwko ktoremu sam KROL KAZIMIERZ Prawa Akademii Zamoyskiej 1666. stwierdził y wziął w Protekcyą zprzyczyny uspokojenia wżczętych kłotni. Tak bowiem swoy Przywilej o Akademii Zamoyskiej zaczął. "*Nos IOANNES CASIMIRUS nisi huic celebri Oraculo Sapientia, quantum*" "*ad integritatem ejus Paterne faveamus, Sane-inde perennare tranquillitatem Resque Nostras inconcussæ stare excluderemus.*"

5to. Zarzucą OO. Jezuici. Czemuż przecię Konstytucye choć dla OO. Piarow wydane 1667. y 1677. ostrzegaia Praw Jezuickich. Odpow. Rzeczpospolita to uczyniła z przyczyny doznanych między Institutami Uzurpacyi. Gdy tedy Nowowprowadzone do Polski Institutum Piarskie przyimuie, w Konstytucyi 1667. pozwala mu, *ażęby tylko według Institutum swego uczyło*, a nie wdzieratosię w Prawa y Przywileie Institutum Jezuickiego *non derogando Iuribus & Privilegiis Soc. Jesu.* Podobnie gdy tychże OO. Piarow przy Kościele Chełmskim iJuris Patronatûs Majestatici approbuie, zabiegaiac usurpacyom ostrzega ich, *salvis Iuribus PP. Societ. Jesu, à Republica datis, & Academicarum Cracoviensis & Zamoscensis.* Podobnie gdy Rzeczpospolita Institutum Komunistow lub iak mówią Bartoszkow Konstytucya 1685. za KROLA JANA. III. przyięta do Diecezji Poznańskiej y Łuckiej, Klauzulę im przeciwko uzurpacyom dodała *Salvis Republicæ & Academia Cracoviensis & Zamoscensis Iuribus.* Tak nakoniec gdy Rzeczpospolita zamknęła OO. Jezuitom Szkoły w Krakowie a inne ich Fundacye approbowała Konstytucya 1635. przydała kondycya. *Nic nieubliżaiąc Prawu Akademii Krakowskiej.* Te iednak wszystkie Salwy prawa nowego nie nadaia, ale to co iest nadane konserwuią. Na otwarcie zaś nowej Akademii Lwowskiej Należało się aliegować OO. Jezuitom wyraźną iaką Konstytucya, wznowienia Akademii pozwalaiącą. Oni zaś sami alleguia Konstytucyą 1667. ktora referuie się do Konstytucyi 1635. wcale OO. Jezuitom Lwowskim Usurpowania Praw Akademickich zabraniaiącey.

6to. Niech uważy Nayias: Rzeczpospolita Konstytucya 1635. z iaką sprawiedliwą ostrożnością po długoletnich Processach Akademii Krakowskiej, z OO. JJ. na uspokojenie strón ustanowiona iest. Nayprzod. Prawa Akademii Krakowskiej wcale są utrzymane, y stwierdzone wspomnioną Konstytucyą 1635. Gdy zaś taż Konstytucya Fundacye OO. Jezuitów na ów czas znajduiące się w Polsce utwierdza, utwierdza też y przyszłe, ale te ktoreby za konsensem Rzeczypospolitey nastąpiły w te słowa: *y ktoreby na pozym cum Consensu Rzeczypospolitey fundowane były*, y tym przyszłym Fundacyóm kondycya dodaie taka, *nic nieubliżaiąc Prawu Akademii Krakowskiej.* Fundacya OO. Jezuitów
Lwow.

Lwowskich po rey Konfitytucyi 1635. nastąpiła, iako się z Transakcyi między Miastem Lwowem, y przyiętymi do Lwowa OO. Jezuitami 1647. w wyżej wyrażonym Diploma AUGUSTA II pokazuje. Niepytając się czy ta Fundacya za Konsentem Rzeczypospolitey według Konfitytucyi 1635. we Lwowie zaistniała, zawsze iednak pod kondycyą wspomnioną, i *nie uzbliżając Prawu Akademii Krakowskiej* w Konfitytucyi 1635. dołożona nastąpiła. Za czym ta Fundacya Lwowska łanie Konfitytucya 1635. ile razy niepowściąga się uzbliżać Prawu Akademii Krakowskiej przez otwieranie Akademii we Lwowie podobney iak Krakowska. A przeto Krzywdzi Prawo Publiczne y z przytłumieniem Akademii.

7mo. Wiadomo tedy iest Nayiasz Rzeczypospolitey z Przełożonych samych Konfitytucyi, że przyjmować y approbować iakowe Instituta Szkolne, dopieroż Akademią GERALNYCH Nauk otwierać w wolnym Państwie należy do wszech Stanów zezwolenia. Tym bardziey, gdy Naystarsza Szkoła Królestwa Akademia Krakowska szczyti się Prawami nietylko Nayiasz KROLOW, ale też y Całey Rzeczypospolitey między Prawa Koronne inserowanemi, nikt nie może porównywać się y otwierać Akdemią podobną iak Krakowska bez wiadomości y zezwolenia Prawodawców, inaczey, ta usurpacya znaczy absolutność.

8vo. Wszakże sam JAN ZAMOYSKI W. Kanclerz y Herman Koronny, pierwszy y największy Propugnator Wolności, przez Ustawę Trybunału Koronnego, y pomnozenie Nauk, cożkolwiek dla przyślugi Oyczyzny w Zamościu miał rozporządzić, nietylko to za Konsentem Rzeczypospolitey według Konfitytucyi 1589. zaczynał, ale też ufundowawszy Akademią o Jey Szkołach y Fundacyach w naypięwszym Punkcie obowiązkow Ordynackich wyraziwszy, y swoje Rozporządzenie pod protekcyą Nayiasz KROLOW y Nayiasza. Całey Rzeczypospolitey oddawszy wiecznemi czasy, toż swoje Rozporządzenie ieszcze pod Approbacyą Seymowa 1590. iako powtórna Konfitytucya świadczy poddał, y Akademią ufundowaną w Mowie swojej *ad Civis Polonos* z Akademią Krakowską poleciwszy, wre słowa do dwóch Kolumn Jachin y Booz Kościoł Salomona wspierających skomparował.

Ecclesiae & Regni Poloniae Dextra Jachin id est firmitas, Alma Academia Cracoviensis est; Ea enim & Immunitatibus ejus (Superi avertant) labentibus, Rem infimul. Leges & Libertates Regni liberimul labescere opus est. Sinistra ejus Columna Booz in fortitudine tu sis velim Academia mea, Zamoscensis. Te & Illam contra Virtute munitas quis assurgat? quis utriusq; decora convellere audeat? Jeżeli tedy Akademia Zamoyska przypuszczona iest do Praw Akademii Krakowskiej, to bez wiadomości Rzeczypospolitey nie stało się, a stało się z przyczyny, że też Akademia z subiektów, iednego Institutum, iednego zdania y obrządków założona została. Ani JAN ZAMOYSKI podchodzących OO. Jezuitów w swej Akademii chciał osadzić za wieku swego. Wiedział bowiem z praktyki, iako z zaszczytem Narodu niegdyś Rektor w Akademii Padewskiej, według napisów w rameczney Akademii niesmiertelnych, y świadełwa TOMASINA BISKUPA Emonieńskiego Roku 1563. Akademikami rządzący, że Zakonnikom Rektorować nad Akademiami Swieckimi nieprzyzwoita, z przeszkoda Institutu Zakonnego na Misyje y Nauczanie Katechizmów przeznaczonego; że do podziału iedności y miłości w Oyczyźnie niemaż nic pierwszego, iak różność Institutów, y Nauczycielów. Każdy bowiem za wiarą y zdaniem.

swego Magistra ciągnie, ia Akadémik, ia Jezuita, ia Piar, ia Bartoszek, która różność nawet w pierwiastkach Wiary S. zamieszanie sprawia, według Pawła S. *Ego Pauli, ego Cepha, ego Apollo. &c.*

Dla tego przełożył JAN ZAMOYSKI pomnożenie Nauk w Ojczyźnie z podobnych y wyprobowanych w Wierności od czasów KAZIMIERZA W. y WŁADYSŁAWA JAGELLONA przez czterysta lat w Ojczyźnie uczących Mężów, ażeby przez tę nieodrodnosć subiektów, ieszcze Prawa Akademii Krakowskiej wsparł, a im nieubliżał.

Konkludując co do drugiey racyi.

OO. Jezuici bez żadaey Konstytucyi y Kofensu Rzeczypospolitey wznowieniem Akademii Lwowskiej ubliżają Konstytucyom y Prawom Akademickim, nawet w ostatnich Paktach 1699. y 1736. obwarowanym. Więc tak Prawo Publiczne, iak y prywatne gwałt cierpi.

TRZECIA RACYA OO. JEZUITOW.

OO. Jezuici mówią że ich Przywilej, 1661. na Akademią Lwowską Dekretem Kanclerskich Sądów J. K. M. C. w R. 1758. ferowanym jest approbowanym. Pakta Konwenta zaś 1736. ostrzegają, ażeby przez Reskrypta Krolewskie nieubliżać Dekretom Assessorskim.

ODPOWIADAIĄ AKADEMIE.

imo. Dekret allegowany 1758. stanął między samemi OO. Jezuitami y Piarami, a nie Akademiami, y iezeli ten Dekret pozwala otwierać Akademią, albo przynajmniey Przywilej 1661. na nią approbuie uważmy go, jest takowy.

Fersâ Tertâ post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem proximâ Die 21. Mensis Februarij 1759. Varsavia &c.

Quantum ad Privilegia utrarumque partium ratione quorum resolutionis & Cassationis mutuo contra se agunt. Et quidem primum
“ pro Societate Jesu Annô 1661. collatum, in quo coæquatio Jurium
“ ejusdem cum Juribus ac Privilegiis Academiæ Cracoviensis servienti-
“ bus continetur, tum subalternum Anni 1754. pro dicta Societate
“ Jesu a Nobis impetratum, quô *Ius Exclusivum* erectionis Convictuum
“ seu Seminariorum, in Civitatibus & locis ubi jam ejusdem Societatis
“ Jesu Publicæ Scholæ, Convictus sive Seminaria extant specialiter
“ attributum est. Deinde ex parte Religiosorum Scholarum Piarum
“ Unum Anni 1655. quô idem Institutum sine erudiendæ Juventutis ad Re-
“ gnum receptum, ac aliud 1670. Quo præter approbationem Pri-
“ oris Privilegii Regia Majestas *Ius etiam Exclusivum* prædictô Insti-
“ tuto Scholarum Piarum concesserat, Jura quoq; ac Privilegia Insti-
“ tuti Scholarum Piarum Constitutione Anni 1677. approbata esse di-
“ gnoscuntur. Ideo tollendo quasvis Contentiones inter Partes Utra-
“ que exoriundas, Supra adducta *Privilegia exclusivâ* Utriq; Parti
“ servientia ita intelligi debere. Ut ubi Scholæ tam publicæ quam pri-
“ vatae pro erudienda sæculari Juventute per Societatem Jesu apertæ
“ extant, ibi jam similes Scholæ Religiosorum Scholarum Piarum aut
“ alterius cujuscumque aperiri in futurum nequeant, & è converso quô
“ loci Scholæ ejusmodi per Religiosos Scholarum Piarum apertæ exi-
“ stunt, eô loci similes Scholæ per Societatem Jesu sive quemvis Ali-
“ um in posterum aperiri itidem non possunt declaramus, nisi aliter pro
“ exigentiâ rationis temporis & loci Regia Majestas cum Ordinibus
“ Regni de his disponere & statuere voluerit. (L. S.)

IOAN.

JOANNES MALACHOWSKI *supr. Re. Cancell.*

2do. Czyliż z tego Dekretu można udąć Approbacya Przywileju 1661. na Akademię Lwowską, podchodzić łaskawość Najjaśniejszemu KROLEJowi o Instancya do Rzymu, y wymagać sobie Bullę na otwarcie Akademii bez przewinienia przeciwko temuż samemu Dekretowi, iako OO. JJ. uczynili? *Nayprzod* Dekret ten allegowane w Indukcie wylicza Przywileie, Jezuitckie dwa, Piarskie także dwa. Co do pierwszego Przywileju Jezuitckiego 1661. w którym Koekwacya z prawami Akademii Krakowskiej znajduje się y co do Pierwszego Przywileju Piarskiego w którym OO. Piarowie 1655. na nauczanie Młodziei przyjęci, Dekret nic nie konkluduje, nie approbuje, nie rezolwuje, nie deklaruje. Albowiem te Przywileie do sprawy nieślużyły, która agitowała się o to, ażeby OO. Piarowie we Lwowie nieuczyli y nie przeszkadzali Szkołom Jezuitckim mającym prawo ekskludujące. *Pomimo* Dekret ten wylicza drugi Przywilej Jezuitcki 1734. otrzymany: y drugi Piarski 1670. nadany, y te powtorne Przywileie mianuie wyraźnie *exclusiva*, albo *jus exclusivum*. A w Konkluzji swojej szczególnie te dwa rezolwuje iak się rozumieć powinny, *Supra adducta privilegia exclusiva utrique Parti Servientia ita intelligi debere*. Nic iednak nie stwierdza nie approbuje, słow. tych *Confirmamus approbamus*, nikt się nie doczyta w Dekrecie, ale iedynie ten Dekret Przywileie ekskludujące deklaruje, y stronom explikuie, ażeby gdzie OO. Jezuitci uczą tam OO. Piarowie nie uczyli, y przeciwnym sposobem gdzie OO. Piarowie mają Szkoły, tam OO. Jezuitci ich nieotwierali; o Akademii zaś Lwowskiej albo o Przywileju 1661. porównywalnym Collegium Lwowskie z Akademią Krakowską, gdzie wzmianka w tym Dekrecie? Nawet byż nie mogła sprawa o Erekcya Akademii Lwowskiej w Assessorii z OO. Piarami, bo się ia należało wżeczynać z Akademią Krakowską y Zamoyską, *Naypierwszymi* Aktorkami od Roku 1661. do tychczas żyjącemi, y Przywileie ekskludujące Akademię Lwowską mającemi, OO. Jezuitom nie tajnemi.

3to. Przywodzi OO. Jezuitci Pakta Konwentu 1736. żeby Dekretom Assessorckim Reskryptami Krolewskimi nieubliżać, Pozwalamy: Ale fałszywa Interpretacya Dekretow Assessorckich, złe używanie ich, z krzywdą prawa trzeciego, z podaniem wpodeyżnienie iadu sprawiedliwego, słuźnie Reskrypta Krolewskie naganić y znosić mogą, zachowywać wcałości prawa y Przywileie dwóch Akademii, także Paktami 1699. y Paktami 1736. o których wdrugiey Racyi powiedziało się *quo ad integritatem* obwarowanemi. Radziemy się wszystkich nayprawniejszych ludzi niniejszą Instancyą, Czyli mogą Akademię domagać się prawem o Kassacya tego wspomnionego Dekretu, iako według OO. Jezuitow approbującego Przywilej na pretendowaną Akademię Lwowską? Każdy rozumiećmy odpowieć, co tu kassować, gdy Dekret o żadney approbacyi nie wspomina? y owszem rezolucyą swoją o Przywileiach ekskludujących z kondycyą daie, iezeli się inaczey KROLEWICZOM ze stanami Krolestwa zdawać niebędzie y postanowić?

4to. Sad Assessorcki J. K. MCi podrzucił swoy Dekret kondycjonalny Zdaniom wszystkich stanow Krolestwa; konkludować do trzeciey Racyi należy, że OO. Jezuitci z tego samego Dekretu opuszczając Konsensu Rzeczypospolitey na otwarcie reklamowanej Akademii Lwowskiej nie powinni byli, y przeciwnym krokiem Prawa publiczne y Dekreta. przestępować podstępnyim Praw Akademii Krakowskiej y Zamoyskiej przytłumieniem.

E

RA.

RACJA CZWARTA OO. JEZUITOW.

OO. Jezuici żądają że Przywilej KROLA MICHAŁA 1669. dla Akademii Zamoyjskiej nadany cierpi ubliżenie swoje lub derogacya w S. Nuncyaturze przez OO. Piarow niedawno uczyniona. Dlatego przez Erekcya Akademii Lwowskiej nie ma krzywdy.

ODPOWIADAJĄ AKADEMIE.

1mo. Proszemy pokazać tę derogacya? S. Nuncyatura jest Trybunał Sadowy, gdzie pozew, gdzie Sąd, gdzie Dekret *derogationis*? Oprócz tego, wszak własny sąd Przywileiow jest Assesorya Koronna. OO. Piarowie OO. Jezuitorow pozywali do Assesoryi o Przywileie, a Akademia miałaby do Nuncyatury S. pociągać o Przywilej KROLA MICHAŁA?

2do. Dla uwiadomienia Najiasn. Rzeczypospolitey y OO. Jezuitorow tak się rzecz ma: OCIEC S. BENEDYKT XIV. approbując wszystkie Prawa y Przywileie dla Akademii Zamoyjskiej R. 1757. o zwyyczajną informacyą *de realitate Privilegiorum* do terażniejszego w Polsce znajduć się J. W. Nuncyusza napisał, który, J. W. Nuncyusz prywatnie wprowadził OO. Piarow wywiadując się dlaczego w Chełmie y w Waręzu Szkoły wszystkie przeciw Przywileiom Akademickim pootwierali, A że ciż OO. Piarowie przeciwko Przywileiowi KROLA MICHAŁA Racye swoje in scripto podali, a na te Akademicy Zamoyscy replikowali, te wszystkie odesłane zostały pomienionemu Oycu S. Który powtórnie o informacyą z Rzymu im 14 Februarii 1758. pisał, żądając wiadomości od Akademii Krakowskiej y Wileńskiej, jeżeli te w Polsce o dwanaście mil przeszkadzających Generalnym Naukom Szkół pod sobą niedopuszczają. A że śmierć OYCA S. BENEDYKTA XIV. w krotce zaszła, Reskrypt Jego bez końca pozostał się przy Akademii Zamoyjskiej. Ale to konferwacya nie derogacya przyniosło.

3tio. O insza rzecz tu z Oycami Jezuitami Lwowskimi chodzi. Przywilej bowiem KROLA MICHAŁA dwie rzeczy od siebie różne stanowi o Akademii Zamoyjskiej. Pierwszą. A żeby ta sama jedna Akademia iako Generalnych Nauk Szkoła na Rusi była temi słowy.

Hanc solam & unam Academiam tanquam Studii Generalis Universitatem in Ditionibus Nostreis Ducatus Russia esse volumus, ac Regio Nostro Mandato statuimus.

Druga rzecz, a żeby iey Generalnym Naukom o dwanaście mil Szkoły nieprzeszkadzały (wyjawszy mniejsze Rudymentow szkoły) nakształt Akademii Krakowskiej w te słowa.

Scholas vero omnes quocumque nomine erectas aut erigendas impediētes eas Generalia Stadia (exceptis Scholis Parochialibus Rudimentorum) in circuitu duodecim miliarium ab Academia Zamoscensi adinstar Academia Cracoviensis omnino ac serio prohibemus.

Co inszego tedy jest niedopuszczać o dwanaście mil Szkół szkodzących się, a co inszego wznowienie Akademii Lwowskiej na Rusi znosić, osobliwie gdy Prawa chciały, a żeby sama jedna Akademia Zamoyjska w Państwach Xięstwa Ruskiego w którym się Lwow zamyka zostawała, podobnie iako w W. X. Litewskim Wileńska, albo w Polsce Krakowska zostać, tak że przy tych trzech Prerogatywy Akademickie formalne y Doktorowania do tych czas utrzymywane były, ani OO. Jezuici swojej Akademii Wileńskiej w W. X. Litewskim przytłumić Erekcja Nowey iakiey Akademii w Grodnie lub innym Mieście Litewskim usiłują, iak się na przytłumienie Akademii Zamoyjskiej na Rusi blisko od stu lat stroją.

4to. Dale-

2to. Dalekoż bardziej nikt niemoże derogacyi Przywileiowi KROLA MICHAŁA 1669. czynić, który iako się y niżej wdalszych racyach pokaze na zabezpieczenie kłotniom między Akademią Krakowską y wznowioną na ow czas Akademią Lwowską wypadł, y nie tylko od NAY: JANA III. AUGUSTA II. AUGUSTA III. szczęśliwie nam Panującego spokojnie stwierdzony, ale też z innemi Prawami w Konstytucye późniejszy y *Pacta Conventa* złączone z Prawami Akademii Krakowskiej pomieścić się.

3to. Y lubo co do Szkół o dwanaście mil iako drugiey części tego Przywileiu usurpacye Instytutow innych przez Szkoły Krasnostawskie, Chełmskie, Waręzkie, wielką krzywdę czynią, ta się jednak krzywda *pro legitima derogatione* nazywać nie może, ile *à possessoribus circumscriptis* dzieie się. Konstytucyą bowiem 1635. Funduszow Jezuitckich nie approbuie, tylko ktoreby za Konsensem Rzeczypospolitey fundowane były bez ubliżania Praw Akademickich. A gdzież ten potrzebny Konsens na Fundacyą Krasnostawską albo Łaszcзовską? OO. Piarow Chełmskich do Farnego Kościoła przypuściła Konstytucya 1677. y obwarowała Prawa Akademickie *salvis Iuribus Academicarum Cracoviensis & Zamojsensis*, Inne Konstytucye iako y ta 1667. niepozwała tylko ażeby Zakonne Instytuta według Instytutow swoich uczyły. Ztąd Akademia Zamoyska *bona fide* Prawem związane Instytuta w okolicy uprzywileiowanych dwunastu mil swoich dla Rudymmentow mnieyszych, iakie bywały w Krasnymstawie przy Farnym Kościele przez Akademikow, a w Chełmie przez OO. Bazylianow dawane ad mentem Przywileiu MICHAŁOWSKIEGO *Exceptis Scholis Parochialibus Rudimentorum* przypuściła. Gdy zaś ani Prawo Publiczne, ani Przywileie y Dyplomata zakazujące, ani Concordata y Submissye wprowadzonych do Polski Instytutow od usurpowanego otwierania sobie Szkół Akademickich, ani od wznowienia Akademii Lwowskiej powściągnąć nie mogą, żalić się tedy tylko Nayaśn. Stanom Rzeczypospolitey przychodzi, y konkludować co do czwartej racyi że Konstytucye Koronne y Prawa Akademickie oczywiły gwałt, y przytłumienie ponoszą.

PIĄTA RACJA OO. JEZUITOW.

Zarzucają Szkoły Zakonne, że Przywilej KROLA MICHAŁA żadney po sobie wyraźney Konstytucyi niema, a iest ekskludujący Szkoły y Akadémie, niepowinien zaś być bez wiadomości Rzeczypospolitey nadany.

ODPOWIEDZIA AKADEMIE

1mo. OO. Jezuiti y Piarowie iako się z Dekretu wspomnionego **Proferimus* Assessorckiego pokazuje, przywileie ekskludujące Szkoły poortrzymy. czytać wali, y za ważne trzymaia, choć tylko ogólnie a niewyraźnie Konstytucyami sobie przywłaszczonemi twierdzą być ostrzeżone. Elekcyi Przywilej zaś KROLA MICHAŁA 1669. iako y JANA KAZIMIE-RZA 1666. w samych czasach Rewolucyi o Akademią Lwowską dla chęci zatamowania nadany, iak niemiał być Rzeczypospolitey wiadomy? 1669. Vel. Ktora niemogła iak przez przeciwne Przywileie y Dyplomata Kłotiew sto fos. 28. skie załadzającym się OO. Jezuitom na swym podchwyconym Przywileiu skuteczniey zabezpieć. * Y dlatego to Przywileiu Konstytucya Akademicka na Fundacyą Chełmską wypadła nie długo, bo 1677. z konstytucyą nieubliżania Prawom Akademickim *salvis Iuribus Academicarum iusta po-Cracoviensis & Zamojsensis*. Jako też y Konstytucya dla XX. Kommuni *stulata* zanoszą.

stow lub Bartoszkow 1685. *salvis Reipublica & Academia Cracoviensis & Zamoscensis Iuribus*. Niemnicy y Pakta *Conventa* 1699. y 1736. wszystkie Prawa y Przywileje wyrażeniem Akademii Krakowskiej y Zamoyskiej ostrzegają.

2do. A jeżeli MICHAŁOWSKI Przywilej zdaie się OO. Jeźuitom wiele ekskluduiacy bo y Akademie w Xięstwie Ruskim y Szkoły większe od dwanaście mil? Wszak Akademię z tym wszystkim zdaia się iakby nie miały przeciwko prepotencyi Szkół przeciwnych, wszak OO. Jeźuici iako też y OO. Piarowie rozszerzyli się po Prowincyach Polskich y W. X. L. z tyle pomnożonemi Kollegiami do Nauk, w każdym prawie Kollegium iakie się im podoba Nauki otwierają, Przywileje ekskluduiace po wszystkich miejscach otrzymują, y prawie umyślnie pod same ściany Akademików zprzytłumieniem ich Nauk y rozerwaniem Uczniow podchodzą.

Tego jednak rozszerzenia y Fundacyi Akademicy nie ramują, y ażeby ich Szkoły zakładano pod bokiem OO. Jeźuitow, niepodchodzą. Y owszem wiele Kolonii lub Szkół swoich Akademia Krakowska przez OO. Jeźuitow podstęp utraciła. A czemuż Akademię dawniejsze Krakowska y Zamoyska przynajmniej przy swoich Prawach y Przywilejach, tak co do Prerogatyw Akademickich, iako też y co do Szkół od dwanaście mil ucalone zostać nie powinny? ażeby przynajmniej w tej okolicy Instytutum Akademickie *exercitium* Nauk miało, gdy się innym Instytutom wszystkie Miasta w Koronie Polskiej dostały.

3to. Explikują OO. Jeźuici iako się nawet w Memoryale swoim na Sejm 1661. podanym bronili, że to jest przeciwko Wolności Rzeczypospolitey wiązać się Prawami Akademii Krakowskiej, ażeby w innych Miastach Rzeczpospolita Akademii otwierać nie miała, lecz ta lubtelna Explikacya iako przedtym nie była przyjęta, tak y teraz spodziewamy się odrzucona będzie. Albowiem czy to pozwolić na otwarcie Akademii Lwowskiej lub niepozwolić wszystko jest Wolność y pochodzi z dobrej woli, a tym samym jest sprawiedliwsza niepozwolania wolność, gdy ta zasada się na Prawie Starożytnych Fundacyi nowemi przytłumiać rozradzającym, y wdzięczną pamiętkę zaśluzonych przodków Wolności Stanowicielow y Obronicielow utrzymującym.

4to. KAZIMIERZ Wielki y WŁADYŚŁAW JAGELLŃ KROLOWIE tę myśl w Fundacyach Akademii Krakowskiej wszystkim Królestwa poddanym y wolą zostawili, ażeby Akademia Koronna Krakowska wszystkich Nauk źródłem była, y do Niego ażeby się tak iak do Paryża, Bononii, lub Padwy nawet z naydalszych Kraiow na Naukę ściągali, iako każdemu w Statucie *V. Schola Regni* doczytać się można.

In Cracovia Civitate Nostra locum ubi Studium vigeat Generale, in qualibet licita Facultate de Consensu, voluntate & scientia ac Indulto Sanctissimi in Christo Patris Domini & Domini Bonifacii Dei Providentia PAPÆ IX. Sacrosanctæ Romanæ & Universalis Ecclesiæ Summi Pontificis ipsum benigne per Bullarum suarum Concessionem confirmantis, utpote in Theologia seu sacre scripturæ, Juris Canonici Legum, Physicæ & Artium Liberalium Facultatibus nominandum, eligendum, constituendum, ponendum & ordinandum ac erigendum esse duximus, & Tenore Præsentium facimus temporibus perpetuis duraturum, sitq; *ibi scientiarum prevalentium margaretha*, ut viros producat consilij maturitate conspicuos, virtu-

“ virtutum ornatibus redimitos & diversarum Facultatum Doctrinis
 “ eruditos, fiatq; ibi Fons Doctrinarum irriguus, de cuius plenitudine hauri-
 “ ant Universi, Literalibus cupientes imbui documentis ejusdem Stu-
 “ dii Generalis, quod in prædicta Civitate Cracoviensi ad Decus
 “ Nostræ Sacræ Coronæ Poloniæ instaurandum decrevimus &c. Da-
 “ tum Cracoviæ Annô 1364. CASIMIRUS REX. & 1400. VLADI-
 “ SLAUS JAGELLO.

Ná ten koniec wspomnieni KROLOWIE FUNDATOROWIE Wielkie Prawa y Wolności dla Studentow z dalekich Prowincyi ścia- gąc się mających wyrażnie w Fundacyi swojej nadali, ażeby spo- koyne przeyscia bez żadnego cła, Daniny y napaści aż do Krakowa mieli. Kwitnęła tedy dwieście lat ta Akademia w całym Pułnocnym Kráju aż do przybycia w Polskę OO. Jezuitow, Ktorzy po otrzyma- ney Akademij w Wilnie za czasow STEFANA BATTOREGO wcale Akademią samę Krakowską ustawicznemi áttakami, Processami długoletnimi, y roztargnieniem od Nauk przytłumiali, y do tych czas nieprzešla, takdalece że samych Processow z Niemi więcej Książ w Archivum Akademij Krakowskiej znajduie się, niż wszystkie Volumina Praw Polskich.

1mo.

Pamiętny jest áttak OO. Jezuitow Roku 1613 za KROLA ZY- GMUNTA III. przez wyrobienie sobie Przywileju ná otwarcie Aka- demij w Poznaniu o którym już się w odpowiedzi na Racya piet- wiza Jezuicka wyżej namieniło.

2do.

Pamiętniejszy jest áttak przez otwarcie Szkół za tegoż KRO- LA w samym Krakowie, że po długoletnim Processie w Rzymie, y kilku Dekretach Roty, aż Rzeczpospolita za WŁADYSŁAWA IV. przez Konstytucyą 1633. Vol. 3. fol. 798. Tit Academia. postarała się od- wołać tę sprawę na Sejm, y po otrzymanym skassowaniu Dekretow Rzymskich, ná koniec Konstytucyą wyżej położoną 1635. Szkoły OO. Jezuitom Krakowskie zamknęła.

3to.

Trzeci áttak za KROLA JANA KAZIMIERZA OO. Jezuici R. 1650 wymogli Przywilej ná otwarcie sobie Akademij w Poznaniu, ale ná Re- monstracya Pánow y Kapituły Poznańskiej, JĘDREZY LESZCZYNSKI W. Kanclerz Koronny, żadnym sposobem zápieczętować Go nie- chcieli, iáko Akra Akademij Krakowskiej świadczą.

4to

Sławny y ten áttak za KROLA JANA KAZIMIERZA, R. 1681. przez wznowienie Akademij Lwowskiej, który iáko z wyższych Dokumen- tow pokazało się, iestcze za panowania KROLA MICHAŁA trwał bez skutku, y ze wschodu, znowu się Woyna przeniosła ná zachód.

5to.

Zá czasow KROLA JANA znowu otrzymali Przywilej ná wzno- wienie Akademij przynajmniej w Poznaniu R. 1678. ależ przecię R. 1685, ná Remonstracye Rzeczypospolitey były przerwane kło- tnie OO. Jezuitow z Akademią Krakowską. KROL JAN swoy własny Przywilej już Bullą Papiezka wsparty, iáko podchwycony (sam to KROL wyznaie) Reskryptem swoim rewokował y skassował w te słowa.

Nos dum nuper Javoroviæ Privilegium certis Gratijs Pontificijs
 “ in unius Partis favorem olim emanatis conforme, super Promotio-
 F nibus

“ nibus Scholarum quarumlibet in Collegio dictæ Soc: in Civitate
 “ Nostra Regia Posnaniensi Consistente, Cursus Philosophiæ & Theo-
 “ logiæ peragentium, ad quoscunq; Baccalaureatus, Licentiaturæ, Ma-
 “ gisterij, & Doctoratus Gradus, obtentis & emanatis, magis subre-
 “ ptiè, quàm motu proprio concessisse. Nos intelleximus, præfatum verò
 “ Privilegium Nostrium Privilegiis Universitatis Nostræ Cracoviensis
 “ à Serenissimis Nostris Prædecessoribus Nobisq; Ipsi, & Tota Re-
 “ publ. datis, concessis & Indultis, sit contrarium, siquidem Jidem Præ-
 “ decessores Nostri & Tota Respubl. Scholam Cracoviensem volu-
 “ erunt esse Generalem, Jusq; Patronatus nedum Nobis Ipsi, sed
 “ simultaneè etiam Tota Reipubl. ad illam competit, summaq; per-
 “ plexitas tam respectu Privilegij Nostri, quàm ejusdem contento-
 “ rum oriatur. Proinde ex his & alijs Causis animum Nostrium per-
 “ moventibus, præcavendo nè antiquis Juribus Generalis Scholæ Re-
 “ gni Cracoviensis, tum quoq; Legibus & Constitutionibus Regni
 “ occasione Universitatis Cracoviensis lancitis præjudicium inferatur,
 “ de expressa scientia & voluntate Nostra præfati Rescripto Nostro
 “ declarandum esse censuimus, declaramusq; Præsentibus, quatenus
 “ fidelitates Vestræ non obstantè Privilegio per fidelitates vestras à No-
 “ bis extorto ab Illius usu abstineant, ac à conferendis Gradibus
 “ Baccalaureatus, Licentiaturæ, Magisterij & Doctoratus, tam in Li-
 “ centia Philosophica quam Theologica ex nunc supersedeant &c.
 “ Datt: Varsoviæ, 7. Martij A. 1685.

Ten Reskrypt znayduie się drukowany w Tomie pierwszym Za-
laszowskiego, o Prawach Akademij Krakowskiej fol. 452.

610.

Z Poznania znowu do Łwowa gonitwa poszła. Za KROLA JANA domagali się OO. Jezuici Fizyczne, Anatomiczne, Medycyny praktykę przez wprowadzonego Tomazsa Buelniego Anatomię otworzyć w R. 1688, ale dla Prawa Akademij Krakowskiej KROL JAN III. y z Rzeczpospolita tego niedopuszili.

710.

Znowu Za AUGUSTA II. takoweż Nauki niepozwolone, y Zakkonnikom niesluzace zaczynali otwierac, y Kamienice na ten koniec skupowali, aż iako się wyzey powiedziało, wspomniony KROL przez Diploma swoie Roku 1706. tego wszystkiego surowo zabronił.

820.

Pamiętny Attak o Szkoły Nowomieyskie, przeciw któremu Dekret KROLA JANA Roku 1691, y Trybunalskie 1692. y Przywilej AUGUSTA II. Anno. 1699. wypadły na OO. Jezuitow, ażeby przynajmniej o dwanaście mil Szkołami nieprzeszkadzali Akademij Krakowskiej.

910.

Pamiętny podstęp OO. Jezuitow w Białej chcących się tam lokować, który że w granicach dwanaśtu mil od Akademij Krakowskiej zaśzedł, Reskryptem AUGUSTA II Roku 1715. y Dekretem Kommissyi Roku 1718. był znieśiony.

1010.

Dziśiaty jest dzisiejszy attak, którego OO. Jezuici po przegranej dziewięć razy Znowu przypuścili na Racyach wyzey wyrażonych sąsiedzeni, do Których nawet Paktow Hádziackich pamięci niegodnych żazywają, podciągając sobie Konstytucyą 1659. Vol. 4. fol. 639. pozwalającą Kozakom w Kijowie albo Ukrainie Akademią wystawić.

Głoszą

Głoszą w Drukowanych świeżo skryptach swoich potrzebę Akademii we Lwowie, dla tego że to jest Stolica Rusi, choć bliska Fortecą Zamoy-ska na Rusi ma już Akademia. Wszak Wenecya Stolicą jest Rzeczypospolitey Weneckij, przecież w tamtym Mieście OO. Jezuici pod okryśleniem Senatu ścisłym Siedzacy, Akademii nie mają, a okilką mil Akademia Padewska dla Stolicy Doktorów Kreuje? Kiedy się zaś za czasów KROLA ZYGMUNTA, WŁADYSŁAWA Czwartego, JANA KAZIMIERZA, JANA Trzeciego, AUGUSTA II. Narody niedziwowały Rzeczypospolitey Polskiej, że pretendowanych Akademii w Poznaniu y we Lwowie OO. Jezuitom zabroniła. Ani teraz, iak OO. Jezuici obiecują ich skryptem do podziwienia pobudzone będą. To jest dziwniejsza Narodom obcym, że w Polsce niegdyś jedná Akademia była Krakowska y uczonych ludzi niebrakowało, gdy zaś teraz nawet w najmniejszey Dyecezyi Chełmskiej pod Akademią trzy Miasta szkoły wznowione mają, ani Xięży do starania Dusz widać, ani Dyrektorów dostanie uczonych, wszystko podrobiło. Bo iako do Farnego Kościoła dla Kaplic prywatnych, y Kościołów rozlicznych rzadki idzie na Mszę Parafialną, na Kazanie y Katechizm Plebański, y Plebani niespodziewając się Szlachetnego Audytora y niemając ledwie trochę Prostków, niegotują się na wyborniejsze Kazania, nie znaydują potrzeby przymuszających do ćwiczenia się w czytaniu madych Książek, ale większa nauka dla prostaków kontentują się, y nawet co umieli lepszego utracają; tak się podobnie dzieje z Akademiami Świeckimi, Pomnożenie Szkół różnych roztargnęło y podrobiło uczniów, bo o Nayszlachetniejszych zagarnienie, same Instituta ubiegają się nawet że szkółowaniem Akademickich Szkół, y tak Professorowie bez uczniów godnych y sposobniejszych, niechwytają się przedniejszych Nauk, niemając ich komu czytać.

Szczyca się OO. Jezuici w skrypcie swoim pod tytułem *Dyskurs Dwóch Ziemiaków* wydanym, że z Dobr własnych przyługę otworzenia nowej Akademii Oczywiście czynią? Niewiemy czy to nieprzyługa dla siebie samych porównywać się z Prawami Akademii Krakowskiej, która ma Konstytucye pozwalające dla szczupłych Salarów skupować dobra? Lepsza przyługa, ten koszt Lwowski odłożyć na przyczynienie Salarów szczupłych Akademiom dawnym, albo potrzebny Szpital wyfundować radziemy.

Remonstrują OO. Jezuici, żeby Najjaśniejszemu Majeństwu nie przyzwolta było, odebrać nazad to co nadał. y OCIEC S. Bulla stwierdził? A wszak z przyzwolitością Najjaśnie: KROL JAN trzeci Przywilej swoy własny na Akademia Poznańska w Roku 1685 wydany, y łaska PAPIEŻKĄ wsparty, Reskryptem własnym skasował OO. Jezuitom? o którym wyżey *numero* sto. z Przyczyny sprawiedliwej przyzwolitości utrzymania starych Praw Akademii Krakowskiej, której *Ius Patronatus* całej mere Rzeczypospolitey należy, juxta Constitutionem *Anni 1633. Vol. 3. fol. 798. tit. Academia*. Ani do ucześnieństwa Jey Praw bez konsensu *Omnium Patronorum* ieden Stan choć Naypierwszy przypuszczać nie może. Ani Bulla terazniejsza z klauzulą *sine prejudicio tamen alicujus* zatamowała Reskryptu, zniosła potrzebny Konsens Rzeczypospolitey, albo pozwoliła gwałcić Prawa Akademickie. Jowšem iako na fundamencie złego Przywileju 1661 otrzymana, tak y fabryka łask, Prerogatyw, utrzymać się na nim nie powinna.

Prożno zaś OO. Jezuici głoszą że ten Przywilej był w używaniu co do Nauk Theologicznych y Prawa Duchownego od stu lat blisko, tylko co do Kreacyi Doktorow nie był używany, bo ta od OYCA S. łaska de-

pendowała. A wszak otwierać Nauk Theologicznych lub prawnych ieszcze się niegodzi bez pozwolenia y Approbacyi Oyca S? a wszak Uczniowie bez promocyi y Doktorowania blisko sto lat we Lwowie obeszli się, áczemuż się nądaley niemáia obeyść, máiac w bliskości Akademiá náto Zámoyška? Jeżeli od wieku wszystkie náuki chwalebnie OO. Jezuići już mieli y uczyli, czegoż więcey pretenduiá przez otwieranie Nowey Akadémij? Jeżeli sámych premiów? zácoż ich zkrzywda zmártych tyle Przodkow swoich, od Roku 1661. nie otrzymáli? Jáwna rzecz, że to Prawá y Przywileie *iuste & legitime* nádane Akadémiom Krákovskiey y Zámoyškey obstępem były temu, á Przywiley 1661. záwżenie wáżny był, kiedy iákwegoś ucalenia w Sądách Zadwornych y Approbacyi tyle lat czekał, y ieszcze iey bez przypozwu *ius & interesse habentium* wygrać niemógł y niewygrał, iáko się wyżej iużpowiedziáto.

Jáko záś Przywiley KROLA MICHAŁA ekskluduiący Akademiá Lwowská ná Ruśi iest *legitime & iuste* wydany ná przerwanie kłótni z Akademiá Krákovská. Z Konstytucyi pod czas Elekcyi KROLA MICHAŁA A. 1669. Vol. 3to. fol. 28. zásztey, widzieć možná.

Jż dla náwataności spraw naten czas Rzeczypošto: &c. przyść
“ nie mogło ná terážnieyfczey Elekcyi *de modo distributiva iustitia*, o po-
“ rzádku pod czas Interregnum, *de Correctura Iurium, Compositione inter*
“ *Status*, y Akadémii Krákovskiey *iustis postulatis*, wárowáły to sobie
“ u Nas Stany Koronne y W. X. Litt. że cobykolwiek zá Antecéf-
“ sorow nászych KROLOW Polskich *exorbitavérlo* przeciwno Prawu
“ Pospolitemu, wszystko *wklábę swą wpráwile* y do exekucyi swey przy-
“ wieść, ták iákoby się w niczym Prawu Pospolitemu niederogowá-
“ to, nie dopuszczaiąc Praw inazey interpretowác, tylko iáko w so-
“ bie ktore brzmiá, áni ná *Exempla* przeciwné respektuiąc.

Otoż Rzeczpospolita tá Konstytucya zostáwiłá KROLOWI MICHAŁOWI áżeby náwet *quo ad Postulata* Akadémii Krákovskiey wziął wkluby to co przeciwno Prawu *exorbitowáto*, nie respektuiąc ná przeciwné *exempla*. Zrád KROL MICHAŁ przysiágl 29 7bris, 1669. á Przywiley Akadémij Zámoyškey ekskluduiący Akademiá Lwowská dniá 29 Novembris tegoż Roku 1669. w Krákovie po Koronácii swoiey wydał. Y Przywiley Przodká swego przeciwny Prawu Akadémij Krákovskiey między Prawá Rzeczypoštoley policzonemu, zwiázáł OO. Jezuitom.

8to. Z tych tedy przełożonych dowodow y Przykłádow, krzywdę Práv Publicznych y przytłumienie Akadémii Krákovskiey y Zámoyškey, Náyiáśn: Stany Rzeczypoštoley wspaniáłościá mądrości y spráwiedliwosci bez utęsknienia niech raczá, z wáżyć, Akadémie supplikuiá, á supplikuiá nie z Memoryáłu Lwowkiego 1661. *Præcipue tamen suorum quondam discipulorum opem implorat Societas, quos tam in Sapientissimo Senatu quam in eruditissima Nobilitatis Corona Reipubl. negotia summa cum dignitate tractare magno suo solatio conficit, GRATULATURq; DEO quod etiam ex Collegijs & Universitatibus suis Viri Dignissimi prodeant.* bez wżywania Uczniow bez winszowánia BOGU, ále zprostoty serca, z modestyí wstydlivey, do Cátey Korony Polskiey y W. X. Litewskiego ogólnie uciekáia się pod Sąd, zebrzac o skuteczne Práv sobie złománých ucalenie. Niechay sięto Akadémikow prześládowanie, Processami wyniszczenie, w Náukách roztárgnienie, z zgorśzeniem emulowánie, Seymow y Seymikow turbowánie, słowem; Akademij Lwowskiey od 98. lat wznáwianie, choć z Kończącym się wiekiem zákończy.

